

بررسی تداوم و تغییر ازدواج خویشاوندی و ازدواج تنظیم شده در استان کهگیلویه و بویراحمد

فاطمه ترابی^۱، فرزاد قربانی^{۲*}، محمدرضا برومندزاده^۳

۱- استادیار جمعیت شناسی دانشگاه تهران

۲- کارشناس ارشد جمعیت شناسی دانشگاه تهران

۳- دانشجوی دکتری جمعیت شناسی دانشگاه تهران

چکیده

جامعه آماری در این پژوهش همه افراد در شرف ازدواج استان کهگیلویه و بویراحمد است، تعداد نمونه مورد بررسی ۴۰۰ نفر و ابزار مورد استفاده برای جمع آوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که در بین متغیرهای مستقل، فقط متغیر اولویت ارزشی دارای اثر معناداری بر نحوه انتخاب همسر (انتخاب آزادانه یا تنظیم شده) مردان هستند و هیچکدام از این متغیرها بر نحوه انتخاب همسر زنان اثری ندارند همینطور هیچ یک از این متغیرها جز متغیر اولویت ارزشی، اثر معناداری بر نسبت با همسر (خویشاوندی یا غیر خویشاوندی) مردان نداشته‌اند. ولی برای زنان متغیرهای اولویت ارزشی، سن ازدواج و تحصیلات و اشتغال دارای اثر معنادار بوده است. نتایج تحلیل چندمتغیره نشان می‌دهد که با کنترل سایر متغیرها برای زنان، فقط متغیر وضعیت اشتغال و اولویت ارزشی اثر معنادار خود را

حفظ کردند. نتایج نشان می‌دهد الگوی ازدواج خویشاوندی تداوم، ولی ازدواج از پیش تنظیم شده در بین بعضی زیرگروهها دچار تغییر و تحولاتی شده است.

واژه‌های کلیدی: تغییرات خانواده، الگوهای ازدواج، ازدواج خویشاوندی، ازدواج تنظیم شده، کهگیلویه و بویراحمد.

مقدمه

بعد از جنگ جهانی دوم و به دنبال پیشرفت‌های علمی و صنعتی، تغییراتی در اوضاع اقتصادی، تکنولوژی و سیاسی و اجتماعی کشورها و ملت‌های مختلف رخ داده و فرهنگ آنها را از جنبه‌های مختلف دگرگون و تغییر داده است. نهاد خانواده و ازدواج تحت تاثیر این دگرگونی‌ها و به طور کلی متأثر از جایگاه جوامع در گذار از نظم سنتی به نظم مدرن دچار تغییرات چشمگیری شده‌اند، تا جایی که امروز در علوم اجتماعی، مفاهیمی چون انتقال خانواده^۱، انتقال ازدواج^۲ و انتقال دوم جمعیت‌شناسی^۳ مطرح شده است. در زمینه انتقال تغییرات ازدواج، مورگان^۴ (۱۹۸۲) تغییر ماهیت ازدواج را در قالب تغییر از مدل نهادی^۵ به مدل رابطه‌ای/ معاشرتی^۶ مورد بررسی قرار می‌دهد. استون^۷ (۱۹۷۹) نیز در این خصوص معتقد است که افزایش آغازین ازدواج‌های رابطه‌ای/ معاشرتی در انگلستان به قرن هیجدهم و در میان طبقات اجتماعی بالا و متوسط جامعه بر می‌گردد، وی همچنین بیان می‌کند که این افزایش با افزایش فردگرایی^۸ و آزادی فردی در انتخاب همسر همراه بوده است. بر این اساس با تغییر از مدل نهادی به مدل رابطه‌ای، تغییرات زیادی در حوزه ازدواج ایجاد شده است که عبارتند از: آزادی بیشتر در انتخاب همسر، جدایی نسبی ازدواج از الزامات شدید اجتماعی و خویشاوندی، تاکید بر ابعاد عاطفی و بین فردی ازدواج، اهمیت بعد خصوصی ازدواج،

1 Family Trasition

2 Marige Trasition

3 Second demographic trasition

4 Morgan,p.

5 Institution Model

6 Relational/Companionate Model

7 Stone

8 Individualism

ازدواج به عنوان مبنای بزرگسال قلمداد شدن فرد، برابری نسبی در ازدواج و تاکید مثبت بر تمایلات جنسی متقابل بعنوان نمادی از زندگی زناشویی (رینولدز^۱ و مانزفیلد^۲، ۱۹۹۹). چنین روندهایی که در آسیا ابتدا در ژاپن و بعد در کره جنوبی، تایوان، سنگاپور مشاهده شدند، شبیه تغییراتی است که پیش تر در جوامع مدرن اروپایی و آمریکای شمالی اتفاق افتاده بود (EWC۲۰۰۲).

مطالعات بسیاری نشان داده اند که خانواده و الگوهای ازدواج در ایران، طی چند دهه گذشته تغییر کرده است (عباسی شوازی و ترابی، الف ۱۳۸۵، عباسی شوازی و ترابی، ب ۱۳۸۵، عباسی شوازی و عسکری، ۱۳۸۴: محمودیان، ۱۳۸۳: کنعانی، ۱۳۸۵: سرایی، ۱۳۸۵: چوپانی، ۱۳۸۶: تریمان، ۲۰۰۶: بهنام، ۱۳۵۲: ۱۱). بدون شک، گروههای مختلف مردم در جامعه ما بطور یکسان و همگون، از امواج این تحولات تاثیر پذیرفته و نسبت به آن عکس العمل نشان نداده اند. لذا الگوهای متفاوتی از ازدواج در تمام مناطق کشورمان قابل رویت است. بر این اساس بررسی الگوهای ازدواج در بین مناطق مختلف ایران می تواند در به تصویر کشیدن تغییرات خانواده ایرانی مفید باشد. در پژوهش حاضر سعی شده است ضمن بررسی الگوهای ازدواج خویشاوندی و تنظیم شده در استان کهگیلویه و بویراحمد^۳ به نقش عوامل موثر در دگرگونی این الگوهای ازدواج در این استان پردازد.

تبیین های گوناگونی برای بررسی تغییرات خانواده و ازدواج از سوی صاحب نظران ارائه شده است. در این پژوهش سعی می شود مهمترین تئوری های تبیین کننده این مسئله بررسی شود. یکی از رایج ترین و پرکاربردترین تبیین ها، تئوری مدرنیزاسیون یا همگرایی خانواده است. نظریه نوسازی پایه ی نظری بسیاری از تحقیقات در زمینه تغییرات و تحولات در نظام خانواده را تشکیل می دهد. نظریه نوسازی، با تاکید بر تغییرات ساختی (گذار از اقتصاد کشاورزی به اقتصاد صنعتی) تغییر الگوهای ازدواج را به تغییرات ساختاری در زندگی اجتماعی، به جهت ظهور نیروهای جدید اجتماعی، یعنی سه جریان صنعتی شدن، شهرنشینی و آموزش همگانی مرتبط می کند. بر این اساس تحولات ازدواج و خانواده به عنوان سازگاری

1 Reynolds

2 Mansfield

3 Kohgiloye & boyerahmad

نظام مند با تغییر در شرایط نظام اجتماعی پیرامونی یا بعبارتی انطباق شرایط اقتصادی - اجتماعی تغییر یافته، در نظر گرفته می شود (ویکس^۱، ۲۰۰۲: ۴۱۶). در این فرایند نقش شبکه خویشاوندی در روابط خانوادگی و آداب و رسوم ازدواج تغییر یافته و الزامات دو جانبه بین زوج ها و شبکه خویشاوندی وجود ندارد. نومکانی، انتخاب آزادانه همسر، توافق اولیه بین زن و مرد و ضرورت علاقه دو جانبه بین زوجین از نتایج سازگاری خانواده با شرایط زندگی مدرن است (کنعانی، ۱۳۸۵).

تئوری دیگری که در این زمینه کاربرد دارد تئوری گذار دوم جمعیتی است، این تئوری برای تحلیل روند تحولات خانواده در کشورهای پیشرفته صنعتی پس از جنگ جهانی دوم مطرح گردید. این نظریه بر تاثیر هماهنگ عوامل اقتصادی و اجتماعی (بوئژه تضعیف کنترل هنجاری و افزایش استقلال اقتصادی زنان)، فرهنگی (سکولاریزاسیون) و فناوری مدرن (جلوگیری از حاملگی) بر تغییرات ازدواج تاکید دارد. این عوامل، در کنار همدیگر، ترجیحات و سلیق افراد را به سمت فردگرایی، آزادی و استقلال تغییر داده است. بنابراین طبق گذار جمعیتی دوم، افزایش تصاعدی در خودمختاری فردی در زمینه های اخلاقی، مذهب و سیاسی، اساس تغییرات صورت گرفته در تشکیل خانواده است. سکولاریزم، جنبش های رهایی بخش، گسترش ارزش های فرامادی (توسعه شخصی و خود شکوفایی)، تردید نسبت به نهادها و افزایش بی تابی نسبت به دخالت افراد بیرونی در زندگی شخصی جزء جنبه های مختلف تحول ارزش ها هستند که به نوبه خود باعث شده اند تا فرد بر طبق اراده آزاد خود برای زندگی اش تصمیم بگیرد. بنابراین، کاهش ازدواج و افزایش جایگزین هایی مانند همخانگی را می توان نمود نگرش غیرهمنوا و اعتراض علیه منابع اقتدار و همچنین شیوه ای برای آشکارسازی آزادی فردی در مقابل قرارداد و عرف دانست. بنابراین پیشقراوان این رفتار جدید، عموماً افراد تحصیل کرده تر، سکولار و خودمختارتر و در نتیجه کسانی هستند که برای رفتار عاطفی شان، خواستار فراهم بودن حداقل شرایط زندگی هستند. از طرفی، هر چه محدودیت کمتری برای نسل های جوانتر وجود داشته باشد، آنها نسبت به پذیرش رفتارهایی که به قبول تعهد و مسئولیت ختم می شود، بیخیالتر می شوند. از این رو آنها گرایش دارند که از آن دسته انتخاب هایی که

امکان بازگشت در مورد آنها وجود ندارد و یا خیلی الزام آورند، اجتناب کنند (ون دکا، ۲۰۰۲).

نسخه جدیدی از تبیین‌های ایده‌ای و ارزشی تغییرات خانواده، اخیراً تحت عنوان تئوری ایده‌آلیسم توسعه مطرح شده است. براساس این دیدگاه، ایده‌های مرتبط با توسعه و پیشرفت به عنوان یک آرمان بشری مطلوب در سراسر جهان مقبولیت یافته و به شکل بسته‌ای از ایده‌ها - ایده‌آلیسم توسعه - انتشار یافته است. بسته ایده‌آلیسم توسعه حاوی مجموعه‌ای از ایده‌ها بدین شرح است که: (۱) جامعه مدرن جامعه‌ای خوب و قابل حصول است. (۲) خانواده مدرن، خانواده‌ای خوب و قابل حصول است. (۳) خانواده مدرن و جامعه مدرن ارتباط علی متقابل دارند و لازم و ملزوم یکدیگرند. (۴) انسان‌های مدرن آزاد و برابرند و روابط اجتماعی، مبتنی بر توافق و اجماع است. این مجموعه از ایده‌ها، آرمانها و ایده‌آل‌های تأثیرگذاری را ایجاد نموده که در تغییرات نگرشی و رفتاری خانواده در سطح جهان نیرویی قدرتمند بوده است. هر کجا که عناصری از ایده‌آل‌های اساساً غربی توسعه و اشکال خانواده مرتبط با آن، گسترش و مقبولیت یافته‌اند، به تسریع تغییر در بسیاری از رفتارهای جمعیتی و خانوادگی، نظیر افزایش استفاده از روش‌های پیشگیری، کاهش باروری و گسترش خانواده‌های کوچک‌تر، افزایش سن ازدواج، نظارت کمتر والدین بر ازدواج جوانان، طلاق بیشتر، برابری جنسیتی بیشتر، روابط جنسی و فرزندآوری خارج از محدوده ازدواج کمک کرده‌اند. در عین حال، مقاومت در برابر عناصری از ایده‌آلیسم توسعه در نقاطی از دنیا، عاملی در ابقای الگوها و اشکال سنتی خانواده بوده است (تورنتون، ۲۰۰۱).

یکی دیگر از تبیین‌های ایده‌ای و ارزشی تغییرات خانواده، نظریه تحول فرهنگی و ارزشی اینگلهارت است، این نظریه به دنبال فهم چرایی و چگونگی تغییر و تحولات فرهنگی و ارزش‌ها و نگرش‌های جوامع است. در مجموع نظریه تحول ارزشی اینگلهارت دارای دو فرضیه پیش‌بینی کننده است که دگرگونی ارزش‌ها را تبیین می‌کند. ۱. فرضیه کمیابی: که براساس آن اولویت‌های فرد بازتاب محیط اجتماعی و اقتصادی اوست و فرد بیشترین ارزش را برای چیزهایی قائل است که عرضه‌ی آنها کم است. ۲. فرضیه اجتماعی شدن: این اصل مبتنی بر این قضیه است که ارزش‌های اساسی فرد، منعکس کننده‌ی شرایط و فرایند جامعه‌پذیری

وی است که در سالهای قبل از بلوغ تجربه کرده است (اینگلهارت، ۲۰۰۰: ۲۲۱). بنابراین فرضیه کمیایی به تغییرات کوتاه مدت با آثار دوره ای اشاره دارد، دوره های رونق اقتصادی به افزایش فرامادی گرایی و دوره های رکود به مادی گرایی می انجامد، و فرضیه ی اجتماعی شدن، دلالت بر وجود آثار بلندمدت نسلی دارد (اینگلهارت، ۱۳۸۳). بنا به تعبیر اینگلهارت، فرامادیون کسانی هستند که در دوران شکل گیری شخصیت شان، دارای امنیت سازنده بودند یعنی دارای امنیت جانی و اقتصادی. این افراد کسانی هستند که که اولویت های ارزشی شان فرامادی بوده است چرا که امنیت جانی و مالی را مسلم فرض کرده اند. بنابراین یک دسته نیازهای دیگر برای آنها مطرح می شود. نیازهایی چون خودشکوفایی و عشق و دلبستگی که نیازهای سطح بالا هستند. آنها کسانی هستند که به انتخاب انسانی اهمیت بسیار زیادی می دهند. ولی مادی گرایان افرادی هستند که به دلیل نداشتن احساس امنیت سازنده ناشی از دوران شکل گیری شخصیت شان و وضعیت اقتصادی فعلی دارای اولویت های مادی گرایانه هستند این افراد بیشتر بر امنیت اقتصادی و جانی تاکید دارند (اینگلهارت و دیگران، ۲۰۰۴: ۱۱). همین امر منجر به جهت گیری های بسیار متفاوت مادیون و فرامادیون نسبت به بسیاری از مسائل اجتماعی از جمله ازدواج می شود و نگرش های آنها را نسبت به بسیاری از هنجارهای سنتی و جنسیتی مانند روابط جنسی نامشروع، فحشا، سقط جنین و طلاق و... متفاوت می کند. به منزله یک تعمیم گسترده، می توان انتظار داشت مادیون بسیار بیشتر از فرامادیون از هنجارهای سنتی حمایت می کنند (اینگلهارت، ۱۳۸۲: ۲۲۲). از آنجا که رفتار ازدواجی افراد در بستر اجتماعی و فرهنگی رخ می دهد نمی توان برای تبیین تغییرات آن به یک تئوری خاص نزدیک شد بلکه این مجموعه ای از عوامل است که الگوهای ازدواج هر جامعه را تبیین می کند.

روش پژوهش

این پژوهش مبتنی بر پارادایم اثبات گرایی^۱ و رهیافت کمی است که از روش پیمایشی که یکی از مناسب ترین روش های تحقیق در مطالعات کمی است، پیروی کرده است. جامعه آماری در این پژوهش کلیه افراد در شرف ازدواجی است که در فصل بهار سال ۱۳۹۴، جهت

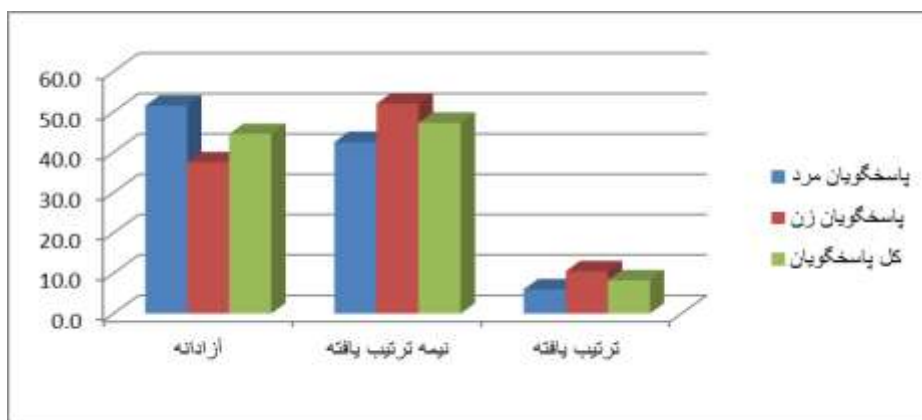
1 positivism

انجام آزمایشات پزشکی قبل از ازدواج به مراکز بهداشتی-درمانی در سطح استان کهگیلویه و بویراحمد مراجعه کردند. نمونه آماری شامل ۴۰۰ نفر (۲۰۰ مرد و ۲۰۰ زن) از مراجعه کنندگان به مراکز بهداشتی در سطح استان است که از زوج‌هایی که به این مراکز اقدام می‌نمودند به طور تصادفی به زوجین مراجعه، و به منظور جلوگیری از همپوشانی در داده‌های جمع آوری شده از هر زوج، به صورت یک در میان فقط به یک نفر از آنها (زن یا مرد) مراجعه کرده و به جمع آوری داده‌ها اقدام شد. ابزار جمع آوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه است. در این پژوهش، متغیرهای مستقل شامل؛ متغیر اولویت‌های ارزشی مادی و فرامادی، سطح تحصیلات، محل سکونت (شهری یا روستایی بودن)، پایگاه اقتصادی-اجتماعی خانواده فرد و وضعیت اشتغال است و متغیر وابسته در این تحقیق الگوهای ازدواج خویشاوندی و تنظیم شده است. برای سنجش اعتبار ابزار سنجش از اعتبار صوری استفاده شد. بدین شکل که سوالات پرسشنامه به چند تن از اساتید و صاحب نظران برای داوری ارائه شد. برای تعیین پایایی ابزار جمع آوری اطلاعات (پرسشنامه)، از روش ضریب آلفای کرونباخ، استفاده شد. در این پرسشنامه، اکثر متغیرهای تحقیق از طریق یک گویه یا سوال سنجیده شده اند و فقط دو متغیر وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده و اولویت ارزشی از طریق مجموعه گویه‌ها یا شاخص سنجیده شده اند. پایایی شاخص اولویت ارزشی توسط اینگلهارت قبلاً مورد تایید قرار گرفته است ولی پایایی شاخص موقعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده در این پژوهش با روش آلفای کرونباخ بررسی شده است که مقدار آلفای کرونباخ این شاخص ۰,۷۶ بوده است که این مقدار پایایی پرسشنامه مورد استفاده را تایید می‌کند. برای انجام تحلیل داده‌ها از نرم افزار آماری SPSS استفاده خواهد است. عمده ترین روش‌های تحلیل که در این تحقیق مورد استفاده قرار می‌گیرد عبارتند از: جداول تقاطعی، ضرایب همبستگی و رگرسیون لجستیک.

یافته‌های تحقیق

یافته‌ها نشان می‌دهد اکثر پاسخگویان تا حدی در انتخاب همسر خود نقش داشته‌اند و فقط ۸,۳ درصد پاسخگویان ازدواجی از قبل تنظیم شده داشته‌اند. در بین کل پاسخگویان ۴۴,۵

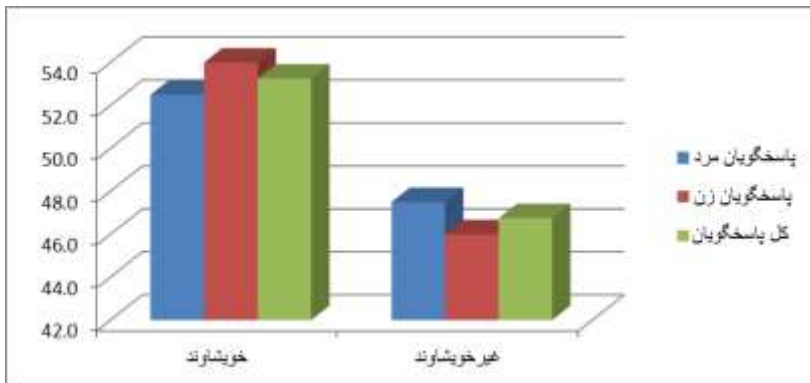
درصد آنها، خودشان آزاده همسرشان را انتخاب کرده‌اند و ۴۷,۳ درصد آنها با همفکری والدین و دوستان و آشنایان به گزینش همسر دست زده‌اند. در مقایسه مردان و زنان می‌توانیم ببینیم که دختران کمتر از پسران، به تنهایی و بدون همفکری با والدین و دیگران، شریک زندگی شان را انتخاب می‌کنند.

نمودار ۱- توزیع پاسخگویان بر حسب متغیر نحوه انتخاب همسر

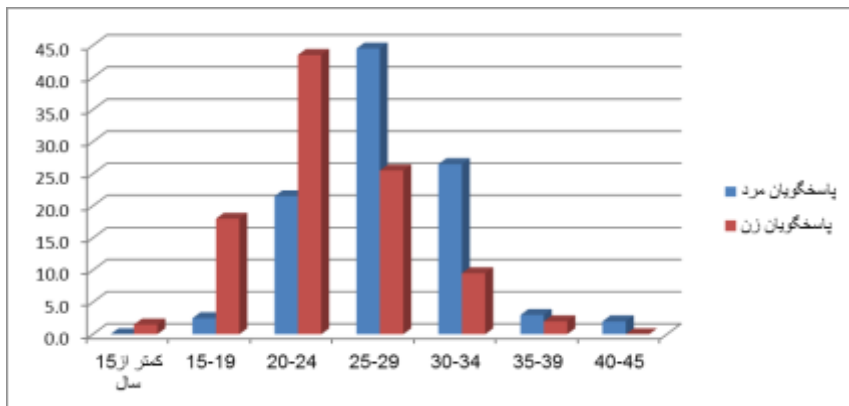
یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که ازدواج خویشاوندی هنوز یک الگوی رایج ازدواج در جامعه مورد مطالعه محسوب می‌شود و بیش از ۵۳ درصد ازدواج‌ها در استان کهگیلویه و بویراحمد، ازدواج خویشاوندی است. این الگوی ازدواج در بین زنان و مردان، تفاوت چندانی ندارد و رایج بودن آن در بین دو جنس تا حدی به یک اندازه است

نمودار ۲- توزیع پاسخگویان بر حسب متغیر نسبت با همسر

نمودار ۳ نشان می‌دهد که مردان بیشتر در بازه سنی ۲۹-۲۵ سال ازدواج می‌کنند و فقط ۲٫۵ درصد آنها در سنین کمتر از ۲۰ سال ازدواج می‌کنند، اما بیشترین ازدواج زنان در بازه سنی ۲۰-۲۴ سال اتفاق می‌افتد و حدود ۲۰ درصد زنان در سنین کمتر از ۲۰ سالگی ازدواج می‌کنند.

نمودار ۳- توزیع پاسخگویان بر حسب گروه‌های سنی ازدواج

سایر مشخصه‌های نمونه مورد بررسی در جدول ۱ آورده شده است که نشان می‌دهند میزان شهرنشینی در بین پاسخگویان مرد و زن به ترتیب ۶۵ و ۶۲ درصد است. این آمار بالای

شهرنشینی، یکی از نشانه‌های وقوع نوسازی در جامعه مورد مطالعه است. نتایج همچنین نشان می‌دهد بیش از نیمی از پاسخگویان در خانواده‌هایی بزرگ شده‌اند که دارای موقعیت اقتصادی-اجتماعی پایینی هستند. موقعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده هر فرد با میزان تحصیلات و درآمد والدین سنجیده شده است. در این بررسی حدود ۴۰ درصد مردان و ۱۷ درصد زنان دارای شغل هستند. فزونی مردان در این موضوع، بیشتر به نگاه پارسونزی به نقش مرد و زن برمیگردد که مرد را نان آور خانواده تلقی می‌کند، بدین معنا که مردان به خاطر نقش نان آوری شان حاضرند دست به هر کاری بزنند.

جدول ۱- توزیع پاسخگویان براساس متغیرهای تحقیق (مشخصات نمونه)

زن		مرد		پاسخگو		متغیر
۶۲,۰	۱۲۴	۶۵,۰	۱۳۰	شهری	محل سکونت	
۳۸,۰	۷۶	۳۵,۰	۷۰	روستایی		
۵۳,۰	۱۰۶	۵۹,۰	۱۱۸	پایین	پایگاه اجتماعی-اقتصادی	
۴۴,۰	۸۸	۳۸,۰	۷۶	متوسط		
۳,۰	۶	۳,۰	۶	بالا		
۱۷,۰	۳۴	۴۰,۵	۸۱	شاغل	وضعیت اشتغال	
۸۳,۰	۱۶۶	۵۹,۵	۱۱۹	غیر شاغل		
۲۱,۰	۴۲	۲۱,۰	۴۲	زیر دیپلم	سطح تحصیلات	
۲۷,۰	۵۴	۱۸,۵	۳۷	دیپلم		
۵۲	۱۰۴	۶۰,۵	۱۲۱	دانشگاهی		
۳۰,۰	۶۰	۲۴,۰	۴۸	مادی محض	جهت گیری ارزشی	
۳۶,۵	۷۳	۳۴,۰	۶۸	التقاطی مادی		
۲۶,۰	۵۲	۲۸,۵	۵۷	التقاطی فرامادی		
۷,۵	۱۵	۱۳,۵	۲۷	فرامادی محض		

یافته‌ها علاوه بر همگانی شدن تحصیلات، گسترش تحصیلات عالی و دانشگاهی را نیز در بین دو جنس نشان می‌دهد طبق نتایج، حدود ۶۰ درصد مردان و ۵۰ درصد زنان پاسخگو، دارای تحصیلات دانشگاهی هستند. که این موضوع یکی دیگر از نشانه‌های نوسازی در این جامعه محسوب می‌شود. یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد اکثر پاسخگویان به لحاظ اولویت ارزشی، دارای جهت گیری ارزشی التقاطی هستند. با جمع کردن فراوانی‌های مربوط به جهت گیری‌های ارزشی التقاطی مادی و التقاطی فرامادی، می‌بینیم که بیش از ۶۰ درصد پاسخگویان به لحاظ طیف ارزشی مادی- فرامادی، التقاطی هستند. نتایج همچنین نشان می‌دهد که درصد زنان مادی گرا نسبت به مردان مادی گرا بیشتر است. تفاوت زنان و مردان، در جهت گیری‌های ارزشی التقاطی خیلی کم و در دو سنخ مادی محض و فرامادی محض نمایان تر است. بدین شکل که درصد مادی گرایی در بین زنان بیشتر از مردان و بر عکس، درصد فرامادی گرایی در بین مردان بیشتر است. در بررسی آزمون فرضیات تحقیق با استفاده از روش جداول تقاطعی و آزمون کای اسکوتر، نتایج جدول و سطح معناداری آماره کای اسکوتر نشان می‌دهد وضعیت اشتغال، سطح تحصیلات و اولویت ارزشی و سن ازدواج بر متغیر نسبت با همسر زنان اثر معنادار دارند، بدین شکل که زنان مادی گرا، غیر شاغل، با تحصیلات پایین و آنهایی که در سنین پایین تر ازدواج می‌کنند گرایش بیشتری به ازدواج خویشاوندی دارند و برعکس. اما برای مردان، تنها متغیر اولویت ارزشی بر متغیر نسبت با همسر دارای اثر معنادار است بطوری که هر چه از طرف مردان مادی گرا به سمت افراد فرامادی گرا می‌رویم گرایششان به ازدواج خویشاوندی کمتر می‌شود.

جدول ۲- بررسی تحلیل دو متغیره بین متغیرهای مستقل و متغیر نسبت با همسر (خویشاوند یا غیر خویشاوند)

وی کرامر	سطح معناداری	آزمون کای اسکوئر	متغیر مستقل	پاسخگویان
-۰,۰۸۲	۰,۲۴۷	۱,۳۴۰	محل سکونت	زن
۰,۰۶۳	۰,۶۷۲	۰,۷۹۶	پایگاه اجتماعی	
-۰,۱۹۷	۰,۰۰۵	۷,۷۸۲	وضعیت اشتغال	
۰,۱۸۴	۰,۰۳۴	۶,۷۸۳	سطح تحصیلات	
۰,۲۴۱	۰,۰۰۹	۱۱,۶۵۳	اولویت ارزشی	
۰,۲۵۴	۰,۰۲۴	۱۲,۹۱۴	سن ازدواج	
۰,۰۸۹	۰,۲۰۷	۱,۵۹۲	محل سکونت	مرد
۰,۱۰۷	۰,۳۱۶	۲,۳۰۷	پایگاه اجتماعی	
۰,۱۱۳	۰,۱۱۱	۲,۵۴۰	وضعیت اشتغال	
۰,۰۸۰	۰,۵۲۸	۱,۲۷۹	سطح تحصیلات	
۰,۲۲۸	۰,۰۱۵	۱۰,۴۲۹	اولویت ارزشی	
۰,۱۸۶	۰,۲۲۶	۶,۹۲۵	سن ازدواج	

در بررسی رابطه متغیرهای مستقل تحقیق و متغیر نحوه انتخاب همسر (آزادانه یا تنظیم شده)، نتایج جدول و سطح معناداری آماره کای اسکوئر نشان می‌دهد که هیچ کدام از متغیرهای مستقل تحقیق، اثر معناداری بر نحوه انتخاب همسر زنان اثر معناداری ندارند، ولی متغیر اولویت ارزشی اثر معناداری بر نحوه انتخاب همسر مردان دارد، بدین شکل که هر چه از طرف افراد مادی گرا به سمت افراد فرامادی گرا برویم گرایش کمتری به ازدواج تنظیم شده دارند و در انتخاب همسر آزادانه تر عمل می‌کنند.

جدول ۳- بررسی تحلیل دومتغیره بین متغیرهای مستقل و متغیر نحوه انتخاب همسر (آزادانه یا تنظیم شده)

پاسخگویان	متغیر مستقل	آزمون کای اسکوتر	سطح معناداری	وی کرامر
زن	محل سکونت	۰,۹۶۳	۰,۶۱۸	۰,۰۶۹
	پایگاه اجتماعی	۳,۸۷۵	۰,۴۲۳	۰,۰۹۸
	وضعیت اشتغال	۰,۹۸۶	۰,۶۱۱	۰,۰۷۰
	سطح تحصیلات	۳,۶۴۹	۰,۴۵۶	۰,۰۹۶
	اولویت ارزشی	۹,۰۷۴	۰,۱۶۹	۰,۱۵۱
	سن ازدواج	۱۶,۵۰۲	۰,۰۸۶	۰,۰۲۰۳
مرد	محل سکونت	۴,۸۰۸	۰,۰۹۰	۰,۱۵۵
	پایگاه اجتماعی	۳,۳۰۸	۰,۵۰۸	۰,۰۹۱
	وضعیت اشتغال	۰,۹۷۸	۰,۶۱۳	۰,۰۷۰
	سطح تحصیلات	۸,۴۵۴	۰,۰۷۶	۰,۱۴۵
	اولویت ارزشی	۲۵,۱۵۹	۰,۰۰۰	۰,۲۵۱
	سن ازدواج	۱۰,۶۲۹	۰,۳۸۷	۰,۱۶۳

برای بررسی تاثیر هر یک از متغیرهای مستقل تحقیق بر متغیر وابسته با کنترل سایر متغیرها از رگرسیون لجستیک استفاده شده است. در اینجا متغیر وابسته با دو طبقه خویشاوند (با کد ۰) و غیرخویشاوند (با کد ۱) وارد معادله رگرسیونی شده است. روش انتخاب متغیرها برای ورود به مدل تحلیلی در اینجا FORWARD: LR است که نوعی روش گام به گام است که در آن ورود متغیرها به تحلیل براساس معنی داری مقدار آماره نسبت درست نمایی است. در این روش متغیرهایی که در هر مرحله از تحلیل، تاثیر معناداری بر تغییرات متغیر وابسته نداشته از مدل خارج می شود. در جدول زیر، که اثر مستقل هر یک از این متغیرها آمده است می بینیم که برای مردان فقط متغیر اولویت ارزشی و برای زنان علاوه بر متغیر اولویت ارزشی، متغیر وضعیت اشتغال نیز آمده است که نشان می دهد که فقط همین متغیرهایی که در جدول ذیل آورده شده است دارای اثر معناداری بر متغیر وابسته بودند و بقیه متغیرهایی که از مدل خارج شده اثر معناداری بر متغیر وابسته نداشته اند. نتایج جدول و سطح معناداری آماره والد برای متغیرهای که در جدول زیر آمده است نیز گویای اثر معنادار این متغیرها بر الگوی نسبت با

همسر است. همانطور که گفتیم برای مردان، تنها متغیری که بر متغیر نسبت با همسر تاثیر گذار است متغیر اولویت ارزشی است و فقط این متغیر قادر به پیش بینی تغییرات متغیر وابسته است. با توجه به سطح معنی داری آماره ی کای اسکوئر (۰,۰۰۲) می توان گفت که برآزش مدل برای زنان در سطح خطای کوچکتر از ۰,۰۱ معنادار است. همچنین مقادیر دو آماره ی کاکس نل و نیجل کرک نشان می دهند که متغیرهای مدل، از قدرت تبیین چندان بالایی در خصوص واریانس و تغییرات متغیر وابسته برخوردار نیستند. در واقع، این ۵ متغیر توانسته اند بین ۸ تا ۱۱ درصد از تغییرات متغیر وابسته (نسبت با همسر) را تبیین کنند.

جدول ۴- تاثیر مستقل هر یک از متغیرها بر متغیر وابسته با استفاده از رگرسیون

لجستیک (مدل ۱)

جنس	مدل	B	Std.Error	wald	sig	EXP(B)
مرد	ضریب تاثیر	۰,۵۳۱	۰,۳۹۹	۱,۷۷۴	۰,۱۸۳	۱,۷۰۰
	اولویت ارزشی			۱۰,۲۰۶	۰,۰۱۷	
	اولویت ارزشی (۱)	-۱,۱۳۱	۰,۵۰۰	۵,۱۲۲	۰,۰۲۴	۰,۳۲۳
	اولویت ارزشی (۲)	-۰,۹۴۸	۰,۴۶۹	۴,۰۸۳	۰,۰۴۳	۰,۳۸۷
	اولویت ارزشی (۳)	-۰,۱۴۰	۰,۴۸۱	۰,۰۸۴	۰,۷۷۲	۰,۸۷۰
سطح معناداری = ۰,۰۱۵ کای اسکوئر = ۱۰,۵۱۸						
ضریب کاکس و نل = ۰,۰۵۱ ضریب نیجل کرک = ۰,۰۶۸						
زن	ضریب تاثیر	۱,۵۲۷	۰,۷۷۸	۳,۸۴۹	۰,۰۵۰	۴,۶۰۳
	وضعیت اشتغال	۰,۸۹۳	۰,۴۱۸	۴,۵۶۷	۰,۰۳۳	۲,۴۴۱
	اولویت ارزشی			۷,۰۰۶	۰,۰۷۲	
	اولویت ارزشی (۱)	-۲,۱۰۲	۰,۸۱۴	۶,۶۶۹	۰,۰۱۰	۰,۱۲۲
	اولویت ارزشی (۲)	-۱,۹۷۴	۰,۸۰۹	۵,۹۵۷	۰,۰۱۵	۰,۱۳۹
	اولویت ارزشی (۳)	-۱,۷۵۵	۰,۸۲۰	۴,۵۸۳	۰,۰۳۲	۰,۱۷۳
سطح معناداری = ۰,۰۰۲ کای اسکوئر = ۱۷,۲۷۷						
ضریب کاکس و نل = ۰,۰۸۳ ضریب نیجل کرک = ۰,۱۱۱						

در مدل چند متغیره، برای نشان دادن تاثیر مستقل هر یک از متغیرها بر متغیر نحوه انتخاب همسر ابتدا متغیر نحوه انتخاب همسر در سه طبقه (آزادانه، نیمه ترتیب یافته و ترتیب یافته) کدگذاری شده است که در اینجا طبقه سوم (ترتیب یافته) به عنوان طبقه مرجع انتخاب شده است و تغییرات دو طبقه دیگر یعنی آزادانه و نیمه ترتیب یافته بر حسب آن سنجیده می شود. بنابراین تغییر نحوه ی انتخاب همسر در نتیجه متغیرهای مستقل، از "آزادانه به ترتیب یافته" و از "نیمه ترتیب یافته به ترتیب یافته" نمایش داده شده است. بر اساس نتایج و همچنین سطح معناداری آماره والد، هم برای زنان و هم برای مردان، فقط متغیر پایگاه اقتصادی-اجتماعی تاثیر معناداری در سطح خطای کوچکتر از ۰,۰۵ بر نحوه انتخاب همسر داشته است.

جدول ۵- تاثیر مستقل هر یک از متغیرها بر متغیر وابسته (نحوه انتخاب همسر مردان) با استفاده از رگرسیون لجستیک (مدل ۲)

نسبت بختها	سطح معناداری	آزمون والد	خطای استاندارد	B	نحوه انتخاب همسر مردان	
۱,۳۲۵	۰,۹۹۱	۰,۰۰۰	۱۳۷۶,۳۸۲	-۱۵,۸۳۶	اولویت ارزشی=۱	آزادانه
۱,۱۷۲	۰,۹۹۱	۰,۰۰۰	۱۳۷۶,۳۸۲	-۱۵,۹۶۰	اولویت ارزشی=۲	
۳,۳۷۱	۰,۹۹۱	۰,۰۰۰	۱۳۷۶,۳۸۳	-۱۴,۹۱۹	اولویت ارزشی=۳	
.	.	.	.	۰	اولویت ارزشی=۴	
۰,۴۸۹	۰,۳۶۲	۰,۸۳۱	۰,۷۸۴	-۰,۷۱۵	محل سکونت=۱	
.	.	.	.	۰	محل سکونت=۲	
۰,۱۸۲	۰,۰۵۰	۳,۸۳۹	۰,۸۶۸	-۱,۷۰۱	تحصیلات=۱	
۰,۶۴۱	۰,۶۲۴	۰,۲۴۱	۰,۹۰۷	-۰,۴۴۵	تحصیلات=۲	
.	.	.	.	۰	تحصیلات=۳	
۱,۱۷۰	۰,۸۲۳	۰,۰۵۰	۰,۷۰۱	۰,۱۵۷	وضعیت اشتغال=۱	
.	.	.	.	۰	وضعیت اشتغال=۲	
۲,۰۰۲	۰,۰۰۰	۱۲۴,۹۱۷	۱,۳۸۰	-۱۵,۴۲۴	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۱	
۱,۲۲۰	۰,۰۰۰	۱۸۷,۶۲۰	۱,۱۶۲	-۱۵,۹۱۹	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۲	
.	.	.	.	۰	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۳	

۷,۹۳۱	۰,۹۹۲	۰,۰۰۰	۱۳۷۶,۳۸۳	-۱۴,۰۴۷	اولویت ارزشی=۱	ترتیب یافته
۶,۷۶۸	۰,۹۹۲	۰,۰۰۰	۱۳۷۶,۳۸۳	-۱۴,۲۰۶	اولویت ارزشی=۲	
۵,۰۵۷	۰,۹۹۲	۰,۰۰۰	۱۳۷۶,۳۸۳	-۱۴,۴۹۷	اولویت ارزشی=۳	
.	.	.	.	۰	اولویت ارزشی=۴	
۰,۳۰۶	۰,۱۲۷	۲,۳۳۱	۰,۷۷۶	-۱,۱۸۴	محل سکونت=۱	
.	.	.	.	۰	محل سکونت=۲	
۰,۲۵۳	۰,۱۰۹	۲,۵۶۶	۰,۸۵۹	-۱,۳۷۶	تحصیلات=۱	
۱,۱۴۶	۰,۸۷۹	۰,۰۲۳	۰,۸۹۴	۰,۱۳۶	تحصیلات=۲	
.	.	.	.	۰	تحصیلات=۳	
۱,۴۰۹	۰,۶۲۴	۰,۲۴۰	۰,۷۰۰	۰,۳۴۳	وضعیت اشتغال=۱	
.	.	.	.	۰	وضعیت اشتغال=۲	
۹,۵۳۹	۰,۰۰۰	۳۰۹,۰۰۳	۰,۷۸۹	-۱۳,۸۶۳	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۱	
۵,۰۸۱	.	.	۰,۰۰۰	-۱۴,۴۹۳	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۲	
.	.	.	.	۰	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۳	
سطح معناداری = ۰,۰۲۶						
آماره کای اسکوتر = ۴۴,۳۱۷						
نیجل کرک = ۰,۲۴۱						
کاکس ونل = ۰,۱۹۹						
مک دفان = ۰,۱۲۷						

با توجه به معنی دار بودن مقدار کای اسکوتر برای مردان در سطح خطای کوچکتر از ۰,۰۱، می توان نتیجه گرفت که مدل نهایی مدل خوبی برای مردان بوده است. با توجه به نتایج سه ضریب تعیین کاکس ونل، نیجل کرک و مک دفان می توان گفت که بین ۱۲ تا ۲۴ درصد تغییرات متغیر وابسته توسط مدل مورد نظر تبیین شده است. از طرف دیگر با توجه به معنی دار نبودن مقدار کای اسکوتر برای زنان، می توان نتیجه گرفت که مدل نهایی مدل خوبی برای زنان نبوده است. با توجه به نتایج سه ضریب تعیین کاکس ونل، نیجل کرک و مک دفان می توان گفت که بین ۶ تا ۱۴ درصد تغییرات متغیر وابسته توسط مدل مورد نظر تبیین شده است.

بنابراین می توان این نتیجه را گرفت که میزان کمی از واریانس متغیر وابسته (نحوه انتخاب همسر) توسط مدل مورد نظر تبیین شده و بیشترین میزان این واریانس تحت تاثیر دیگر متغیرهایی است که در مدل نیامده اند و در نتیجه به عنوان متغیر مستقل مورد بررسی قرار نگرفته اند.

جدول ۶- تاثیر مستقل متغیرها بر متغیر وابسته (نحوه انتخاب همسر زنان) با استفاده از رگرسیون لجستیک (ادامه مدل ۲)

نسبت بخت‌ها	سطح معناداری	آزمون والد	خطای استاندارد	B	نحوه انتخاب همسر زنان	
۰,۲۶۳	۰,۲۵۶	۱,۲۸۸	۱,۱۷۴	-۱,۳۳۴	اولویت ارزشی=۱	آزادانه
۰,۷۹۱	۰,۸۴۶	۰,۰۳۸	۱,۲۰۷	-۰,۲۳۵	اولویت ارزشی=۲	
۱,۸۶۶	۰,۶۴۰	۰,۲۱۸	۱,۳۳۵	۰,۶۲۴	اولویت ارزشی=۳	
.	.	.	.	۰	اولویت ارزشی=۴	
۱,۱۰۹	۰,۸۵۶	۰,۰۳۳	۰,۵۷۲	۰,۱۰۴	محل سکونت=۱	
.	.	.	.	۰	محل سکونت=۲	
۰,۷۲۸	۰,۶۴۷	۰,۲۱۰	۰,۶۹۳	-۰,۳۱۸	تحصیلات=۱	
۰,۷۸۶	۰,۷۰۸	۰,۱۴۱	۰,۶۴۲	-۰,۲۴۱	تحصیلات=۲	
.	.	.	.	۰	تحصیلات=۳	
۱,۴۰۳	۰,۷۱۰	۰,۱۳۸	۰,۹۰۹	۰,۳۳۸	وضعیت اشتغال=۱	
.	.	.	.	۰	وضعیت اشتغال=۲	
۳,۰۰۶	۰,۰۰۰	۱۹۵,۱۰۲	۱,۰۷۵	-۱۵,۰۱۸	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۱	
۵,۴۲۶	۰,۰۰۰	۲۵۲,۳۳۸	۰,۹۰۸	-۱۴,۴۲۷	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۲	
.	.	.	.	۰	وضعیت اقتصادی-اجتماعی=۳	
۰,۴۹۱	۰,۵۴۱	۰,۳۷۵	۱,۱۶۲	-۰,۷۱۱	اولویت ارزشی=۱	ترتیب یافته
۰,۸۸۲	۰,۹۱۷	۰,۰۱۱	۱,۲۰۲	-۰,۱۲۵	اولویت ارزشی=۲	
۲,۲۷۲	۰,۵۳۷	۰,۳۸۰	۱,۳۳۱	۰,۸۲۱	اولویت ارزشی=۳	
.	.	.	.	۰	اولویت ارزشی=۴	
۱,۱۱۰	۰,۸۴۷	۰,۰۳۷	۰,۵۴۴	۰,۱۰۵	محل سکونت=۱	

.	.	.	.	۰	محل سکونت = ۲
۱,۳۴۳	۰,۶۵۱	۰,۲۰۴	۰,۶۵۳	۰,۲۹۵	تحصیلات = ۱
۱,۲۶۰	۰,۷۰۹	۰,۱۴۰	۰,۶۱۹	۰,۲۳۱	تحصیلات = ۲
.	.	.	.	۰	تحصیلات = ۳
۱,۶۳۱	۰,۵۸۲	۰,۳۰۳	۰,۸۸۹	۰,۴۸۹	وضعیت اشتغال = ۱
.	.	.	.	۰	وضعیت اشتغال = ۲
۱,۹۰۵	۰,۰۰۰	۶۶۲,۱۴۰	۰,۶۰۱	-۱۵,۴۷۴	وضعیت اقتصادی-اجتماعی = ۱
۳,۶۳۸	.	.	۰,۰۰۰	-۱۴,۸۲۷	وضعیت اقتصادی-اجتماعی = ۲
.	.	.	.	۰	وضعیت اقتصادی-اجتماعی = ۳
۰,۵۹۹ = سطح معناداری ۱۵,۹۰۶ = آماره کای اسکوئر					
۰,۱۴۱ = نجل کرک ۰,۱۲۰ = کاکس ونل ۰,۰۶۸ = مک دفان					

بحث و نتیجه گیری

تغییرات خانواده، در طی نیم قرن اخیر بیش از پیش مورد توجه محققان علوم اجتماعی در سطح ایران و جهان بوده است، چرا که خانواده در جهان امروز بیش از گذشته و همراه با دیگر تغییرات گسترده اجتماعی، اقتصادی و تکنولوژیکی در معرض دگرگونی و تغییر قرار گرفته است. یکی از تغییرات مهم خانواده، تغییر الگوهای ازدواج است. در بسیاری از جوامع، ازدواج شکل و معنای سنتی خود را از دست داده و اشکال جدیدی به خود گرفته است تا جایی که صاحب نظران مباحثی چون انتقال ازدواج و انتقال خانواده و انتقال دوم جمعیتی را مطرح کردند، هدف مطالعه حاضر بررسی تداوم و تغییر ازدواج خویشاوندی و ازدواج تنظیم شده و عوامل مرتبط با آن هست. یافته‌های این مطالعه از رواج الگوی ازدواج خویشاوندی در جامعه مورد مطالعه حکایت می‌کند و همانطور که دیدیم بیش از نیمی از زوجین به ازدواج خویشاوندی گرایش دارند این یافته با نتایج تحقیقات پیشین (گیونز و هیرشمن ۱۹۹۴؛ حسینی سوق ۱۳۸۰؛ عباسی شوازی و همکاران ۱۳۸۳ و ۲۰۰۶؛ سعادت و همکاران ۲۰۰۴؛ عباسی

شوازی و صادقی ۱۳۸۴؛ عباسی شوازی و ترابی الف ۱۳۸۵ و ب ۱۳۸۵؛ محمودیانی گیلان (۱۳۹۲)، همخوانی دارد. یافته‌ها همچنین حاکی از این است که الگوی ازدواج دیگر مورد بررسی در این مطالعه، یعنی ازدواج از پیش تنظیم شده، جز در بین معدودی از زوجین با ویژگی‌های سنتی، تا حدی به شکل یک الگوی ازدواج منسوخ درآمده است و دیگر از حکم مطلق خانواده‌ها خبری نیست، و آمار و ارقام گویای آن است که افراد همسرشان را خود به تنهایی (آزادانه)، یا با تصمیم خود و همفکری خانواده اش و توصیه اطرافیان (نیمه ترتیب یافته) انتخاب کرده‌اند. البته زنان به نسبت مردان آزادی کمتری در امر انتخاب همسر دارند و بیشتر با همفکری والدین، آشنایان و دوستان به انتخاب همسر دست به انتخاب می‌زنند.

نتایج نشان داد هیچ یک از متغیرهای تحصیلات، وضعیت اشتغال، محل سکونت و پایگاه اقتصادی-اجتماعی خانواده و سن ازدواج دارای اثر معناداری بر متغیر نحوه انتخاب همسر هم در مورد مردان و هم در مورد زنان نداشته‌اند، این یافته با انتظارات تئوریک ما همخوانی ندارد. طبق نظریه نوسازی انتظار می‌رود که شهرنشینان و افراد با تحصیلات بالاتر و دیگر کسانی که ویژگی‌های مدرن‌تر دارند نسبت به کسانی که ویژگی‌های سنتی تری دارند الگوهای ازدواج متفاوت و مدرن‌تری دارند. در بین متغیرهای مستقل، فقط متغیر اولویت ارزشی تاثیر معناداری بر نحوه انتخاب همسر مردان دارد، ولی همچون سایر متغیرهای تحقیق بر نحوه انتخاب همسر زنان تاثیر معناداری نداشته است. طبق نتایج، هر چه از طرف مردان مادی گرا به سمت فرامادی گراها برویم آنها در انتخاب همسرشان، آزادترند. این یافته با نظریه اینگلهارت همخوانی دارد. نتایج تحلیل چند متغیره که با استفاده از روش رگرسیون لجستیک انجام گرفت نشان داد در مدلی که مربوط به متغیر نحوه انتخاب همسر هست فقط متغیر وضعیت اقتصادی-اجتماعی خانواده اثری مستقل از سایر متغیرها بر نحوه انتخاب همسر هم زنان و هم مردان دارد.

نتایج همچنین نشان داد هیچ یک از متغیرهای تحصیلات، وضعیت اشتغال، محل سکونت و پایگاه اقتصادی-اجتماعی خانواده و سن ازدواج دارای اثر معناداری بر متغیر نسبت با همسر (خویشاوندی- غیر خویشاوندی) مردان نداشته‌اند، این یافته با نتایج تحقیقات پیشین (بیلتر ۱۹۹۴؛ عباسی شوازی و همکاران ۱۳۸۳؛ رادوانوویک و همکاران ۱۹۹۹؛ جوردی و ساکسنا ۲۰۰۳، عباسی شوازی و ترابی ۱۳۸۵) همخوانی ندارد. در بین متغیرهای تحقیق، فقط متغیر اولویت

ارزشی برای مردان دارای تاثیر معناداری است. بدین شکل که مردان مادیرا بیشتر گرایش به ازدواج خویشاوندی ولی فرامادیراها گرایش به ازدواج غیرخویشاوندی دارند. این یافته با نظریه اینگلهارت همخوانی دارد. ولی برای زنان متغیرهای تحصیلات و اشتغال و اولویت ارزشی و سن ازدواج دارای اثر معنادار بوده است. این یافته با انتظارات تئوریک هماهنگ است. نتایج تحلیل چندمتغیره نشان می دهد که با کنترل سایر متغیرها برای مردان فقط متغیر اولویت ارزشی دارای تاثیر معنادار بوده، ولی برای زنان هم متغیر اولویت ارزشی و هم متغیر اشتغال، معناداری خود را حفظ کردند.

در پایان پیشنهاد می شود با توجه با معایب ازدواج خویشاوندی به لحاظ بیماریهای ژنتیکی از یک سو و رواج چنین ازدواج هایی از سوی دیگر، مطالعات ژرفانگری در زمینه انگیزه های زوجین در گرایش به ازدواج های خویشاوندی صورت گیرد. از آنجا که تا ازدواجی صورت نگیرد باروری مشروع و طلاق صورت نمی گیرد و با توجه به اینکه طلاق و باروری دو مسئله حاد کشور است می توان طی یک بررسی طولی، وضعیت افراد را حداقل تا ۵ سال اول زندگی دنبال کرد تا از این طریق، تاثیر الگوهای ازدواج مورد بررسی را بر مسائلی چون طلاق و وضعیت باروری، مورد بررسی قرار داد.

منابع

- ۱- اینگلهارت، رونالد. (۱۳۸۲). "تحول فرهنگی در جوامع پیشرفته صنعتی"، ترجمه محمد وتر، چاپ دوم، تهران، انتشارات کویر
- ۲- بهنام، جمشید. (۱۳۵۲). ساخت های خانواده و خویشاوندی در ایران، تهران: انتشارات سهامی خوارزمی
- ۳- چوپانی حمید. (۱۳۸۶). "بررسی وجوه اجتماعی جمعیتی ازدواج زود هنگام در ایران"، پایا نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی تهران.
- ۴- حسینی سوق، حسین. (۱۳۸۰). بررسی مردم شناختی تغییرات فرهنگی در شهرستان کهگیلویه (نمونه موردی شهر سوق)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

- ۵- سرایی، حسن. (۱۳۸۵). تداوم و تغییر خانواده در جریان گذار جمعیتی در ایران، تهران: نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، سال یکم، شماره دوم.
- ۶- عباسی شوازی، محمد جلال و عباس عسکری ندوشن. (۱۳۸۴). "تغییرات خانواده و کاهش باروری در ایران: مطالعه موردی استان یزد" نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۵، صفحه ۷۵-۲۵.
- ۷- عباسی شوازی، محمد جلال و فاطمه ترابی. (۱۳۸۵ الف). "سطح روند و الگوی ازدواج خویشاوندی در ایران"، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، شماره ۲، صص ۸۸-۶۱.
- ۸- عباسی شوازی، محمد جلال و فاطمه ترابی. (۱۳۸۵ ب). "تفاوت‌های بین نسلی ازدواج خویشاوندی در ایران" مجله جامعه شناسی ایران، شماره ۴، زمستان ۱۳۸۵، صص ۱۲۶-۱۱۹.
- ۹- عسکری ندوشن، عباس، محمد جلال عباسی شوازی و رسول صادقی. (۱۳۸۸). مادران دختران و ازدواج (تفاوت‌های نسلی در ایده‌ها و نگرش‌های ازدواج در شهر یزد)، تهران: مطالعات راهبردی زنان (کتاب زنان)، صص ۳۶-۷.
- ۱۰- کنعانی، محمدامین. (۱۳۸۵). "پیوند سنت و نوسازی در افزایش سن ازدواج: نمونه‌ی ایرانیان ترکمن"، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، سال یکم، شماره ۱، ۱۳۸۵، صص ۱۰۴-۱۲۶.
- ۱۱- محمودیان، حسین. (۱۳۸۳). "سن ازدواج در حال افزایش: بررسی عوامل پشتیبان"، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۴، صص ۲۷-۵۳.
- ۱۲- محمودیانی گیلانی، سراج. (۱۳۹۲). بررسی تطبیقی الگوهای ازدواج در بین زنان و مردان در شهر کرمانشاه، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

- 13- Bittles, A. H. (1994) "the Role and Significance of consanguinity as a demographic variable" population and development review 20(3): 575-585.
- 14- East- West Center (2002). "The future of population in Asia", PP: 41- 57
- 15- Givens, B, p, and Hirshman (1994) "modernization and consanguineous marriage iran" jornal of marriage and the family, 56(noambr) : 820-834.
- 16- Inglehart, R., (2000), " Globalization and Postmodern Values", The Washinton Quarterly, Vol. 23, No. 1, pp. 215-222.

- 17- Inglehart, R., et al (2004), *Human Beliefs and Values*, Buenos Aires, Argentina: Siglo Veintiuno Editores.
- 18- Momeni, A.J. (1979). "Determinants of female first marriage in Shiraz, Iran" *Canadian*
- 19- Morgan, D. (1992) *Marriage and Society: Understanding an Era of Change*. In J. Lewis, D. Clark, D. Morgan (Eds.) *Whom God Hath Joined Together*, London: Routledge.J.
- 20- Radovanovic, A, Shah and J. Behbehani (1999) "Prevalence and social correlation of consanguinity in Kuwait" *Annals of Saudi Medicine*, 19: 206-210
- 21- Reynolds J, and P. Mansfield (1999) *The Effect of Changing Attitudes to Marriage on Its Stability*. In *High Divorce Rates: The State of the Evidence on Reasons and Remedies*. Vol, 1. ,London: The Lord Chancellor's Department Research Secretariat.
- 22- Saadat, M, M. Ansari-Lari and D. Farhud (2004) "Consanguineous marriage in Iran" *Annals of Human Biology* 31(2): 263- 269.
- 23- Stone, L. (1979) *The Family, Sex and Marriage in England 1500-1800*, Harmondsworth: Penguin.
- 24- Thornton, A. (2001), "The Developmental Paradigm, Reading History
- 25- Tremayne, S. (2006). "Modernity and early marriage in Iran: A view from within" *Journal of Middle East Women's Studies*, 2(1): 65-94.
- 26- Van de Kaa, Dirk J; *The Idea of a second Demographic Transition in Industrialized Countries*, paper presented at the Sixth Welfare Policy Seminar of the National Institute of Population and Social Security, Tokyo, Japan, 29 January 2002.